

20. Нагорна Н. В. До історії формування фондового зібрання Уманського краєзнавчого музею. – Черкащина в контексті історії України. Матеріали першої наукової конференції Черкащини (до 50-річчя утворення Черкаської області).- Черкаси: Ваш дім.- 2004.
21. Курінний П. П. Показчик історичного музею Уманщини в році 1918.- Умань.- 1919.- Електр. друк. А. Галкіна.
22. Червона зоря.- 1919.- 5 липня.
23. Голос Умани.- 1917.- 4 червня.
24. Корнієнко Н. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. – К.: Либідь, 2007.
25. У світлі Л. Курбаса // Вітчизна.- 1982 .-№ 10; Якименко Л. Надія Суровцева про Леся Курбаса: Уманська сторінка творчості театрала // Уманська зоря.- 2007.- 25 квітня.
26. Коваленко П. Шляхи на сцену.- К.: Мистецтво, 1964.
27. Сравнительная ведомость к проекту сметы доходов и расходов Уманского земства на 1918 год.
28. Червона зоря. – 1919.- 5 липня.
29. Верба І. Галина Львівна Петрашевич. – К.:Мистецтво, 1965.
30. Перша виставка праць учнів художньої студії-ательє пам'яті Шевченка // Вісті.- 1921.-6 травня.

УДК 371.132

Гриб С.Є., Золотарьов О.В.

ТЕСТ ЯК СКЛADOVA ЧАСТИНА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

***Анотація.** У статті розглянуті питання тестового контролю знань, класифікації тестів та пошуку їх ефективного використання.*

***Аннотация.** В статье рассмотрены вопросы тестового контроля знаний, классификации тестов и поиска их эффективного использования.*

***Annotation.** The problems of test control of knowledge, classifications of tests and search of their effective application, are considered in the article.*

За роки незалежності в Україні відбулися суттєві зміни в системі професійної освіти. Згідно з Законом України „Про освіту” розробляються нові диференційовані програми для різних типів закладів освіти. Сучасні потреби суспільства вимагають переходу на нову, більш гнучку стратегію освіти. В умовах зміцнення інтелектуального потенціалу нації, виходу науки і техніки на світовий рівень, інтеграції в світову систему освіти, переходу до ринкових відносин особливо важливим стає забезпечення належного рівня підготовки спеціалістів. В зв'язку з цим актуальним є питання вдосконалення контролю та оцінювання знань, вмінь та навичок студентів у сучасних умовах. Контроль має бути об'єктивним і давати інформацію про реальні досягнення навчальної діяльності студента.

Одним з головних засобів діагностики рівня освітньо-професійної підготовки студентів вищих навчальних закладів є тестовий контроль.

Тест — коротке стандартизоване, як правило, обмежене в часі психологічне випробування, призначене для встановлення в порівняльних величинах індивідуальних відмінностей.

Тест як інструмент вимірювання використовується в більшості країн світу. Проблемами міжнародного тестування займаються: інститут освіти ЮНЕСКО (Гамбург), міжнародний центр педагогічних досліджень в Парижі та інші. Видатними вітчизняними вченими, які займалися питаннями тестології були: П.П.Блонський, А.П.Болтунов, М.С.Бернштейн, А.М.Шуберт, Г.І.Залкінд та інші. Тестологія як теорія та практика тестування існує більше 120 років, і за цей час накопичено великий досвід використання тестів в різних сферах людської діяльності, включаючи і освіту.

Тести не є універсальним засобом, але відомо, що професійно використаний тестовий інструмент дає якісну та надійну інформацію, яка відповідає реальному стану.

Тест (test) в перекладі з англійської — іспит, випробування.

Тест складається з трьох частин — інструкції, завдання, еталону.

Тестування або тестовий контроль — це процедура визначення рівня підготовки фахівців у певній галузі знань, психологічного, фізичного та розумового стану, професійної придатності, обдарованості та інших якостей особи за допомогою системи спеціально підготовлених знань.

Класичним у педагогіці є визначення К. Інгекампа: „**Тестування** — це метод педагогічної діагностики, за допомогою якого вибір поведінки, що презентує передумови чи результати навчального процесу, повинен максимально відповідати принципам зіставлення, об'єктивності, надійності та валідності вимірів, повинен пройти обробку й інтерпретацію та бути прийнятим для застосування в педагогічній практиці” [6].

Тест або контролююча програма — сукупність завдань, що використовуються при тестовій перевірці. Аванесов В.С. в статті „Начала теории педагогических измерений” визначає поняття „традиційний тест” як систему завдань рівномірно зростаючої трудності, специфічної форми; систему, що дозволяє якісно і ефективно виміряти рівень і оцінити структуру підготовленості студента. Для кращого сприйняття такого визначення автор статті подає стисле тлумачення його основних термінів: система, специфічна форма тестових завдань, певний зміст, зростаюча трудність завдань в педагогічному тесті та відповідь на ці завдання [1].

Традиційний педагогічний тест потрібно розглядати як метод педагогічного вимірювання і як результат застосування тесту [2].

У педагогічній практиці використовуються **два види тестів**:

1. **Тести досягнень**, які призначені для з'ясування рівня засвоєння знань, умінь у процесі навчання, по завершенні вивчення теми, розділу або всієї навчальної дисципліни, під час атестації випускників по закінченні навчального закладу. Використовують їх на всіх етапах дидактичного процесу. Вони можуть забезпечити всі види контролю, облік успішності й академічних досягнень.

2. **Тести інтелекту**, які повинні з'ясовувати стан мислення, пам'яті, уваги та інших, характеристик психічного розвитку особи.

Тести можна також класифікувати за потрібним для відповіді на запитання **розумовим процесом**, а саме:

- ✓ спогад;
- ✓ застосування знань;
- ✓ інтеграція;
- ✓ синтез і вміння приймати рішення.

За формою проведення тести бувають:

- ◆ індивідуальними та груповими;
- ◆ усними та письмовими;
- ◆ бланковими;
- ◆ предметними;
- ◆ апаратурними та комп'ютерними.

У процесі розробки тестів їх **формують з:**

- окремих розділів дисципліни;
- окремої дисципліни;
- кількох дисциплін (тестові блоки, тестові батареї).

Тести досягнень, що використовуються для визначення рівня професійної підготовки фахівців, отримали назву **тести професійної компетенції**.

Тест професійної компетенції — це система контрольних завдань стандартизованої форми, орієнтованих на вимір і оцінку обсягу, повноти, системності, міцності та осмислення професійних знань, а також дієвості і самостійності умінь випускника вищого навчального закладу, які дозволяють співставити рівень його досягнень у процесі професійної підготовки з еталонними вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики до професійних умінь, які характеризують здібність і здатність випускника виконувати соціально-виробничі функції на певному рівні кваліфікації та кваліфікаційної спеціалізації в конкретній сфері праці.

У педагогічній практиці застосовуємо такі види тестів:

- тест-альтернатива,
- тест-відповідність,
- множинний вибір.

Тест-альтернатива — це вибір однієї з двох відповідей. Найчастіше є форма „так – ні”. Може бути варіант „правильно-неправильно”.

Номер завдання	Зміст	Варіант відповіді	Номер відповіді
I	Перед початком збирання електричного кола необхідно переконатися у відсутності напруги на вивідних затискачах лабораторного стенда	ПРАВИЛЬНО	1
		НЕПРАВИЛЬНО	2
II	Після того, як коло зібране можна подавати на нього напругу	ПРАВИЛЬНО	1
		НЕПРАВИЛЬНО	2
III	По завершенні експериментальної частини лабораторної роботи потрібно подати результати дослідів на перевірку керівнику	ПРАВИЛЬНО	1
		НЕПРАВИЛЬНО	2

Тест-відповідність — може укладатися з двох-трьох паралельних колонок, де якомусь слову, символу чи фразі однієї колонки потрібно знайти правильну відповідність у інших колонах. Такий тест може складатися з двох-трьох послідовних частин, між пунктами яких слід установити відповідність.

Тест множинного вибору — складається із завдання та відповідей до нього. Студент повинен вибрати той варіант відповіді, який на його думку є найбільш правильним або єдиним. Позитивним у завданнях з множинним вибором є те, що за їх допомогою порівняно за короткий час можна визначити рівень засвоєння великої кількості фактологічних знань. За їх використання найменше допускається (а то й зовсім не допускається) суб'єктивізму в оцінюванні результатів тестування. Вони здебільшого оцінюються на основі критеріїв: *правильна—неправильна* відповідь. Позитивним є і той факт, що студентам пропонується вибрати правильну відповідь не з трьох, скажімо, а з п'яти запропонованих, що також унеможлиблює вгадування.

Іноді тестове завдання вимагає щоб студент вибрав порядок дій, зробив висновок.

У своїй практичній діяльності використовуємо тести, які вимагають від студента розв'язати проблему, перевірити його здібності до аналізу, синтезу, вміння приймати рішення.

КЛАСИФІКАЦІЯ ТЕСТІВ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

В роботі Безносюка О.О. „Система модульно-рейтингового контролю успішності студентів” йдеться про використання тестового контролю для оцінки засвоєння різного рівня модулів як частини навчальної дисципліни [3].

Для оцінки глибини засвоєння матеріалу потрібно використовувати тестові завдання, що відповідають рівню засвоєння навчального матеріалу. Для перевірки кожного рівня засвоєння розробляються тестові завдання різного типу:

⇒ **вибіркові** — надається запитання і п'ять-сім варіантів готових відповідей (розраховані на початковий рівень засвоєння - пригадування та впізнання матеріалу);

⇒ **з конструйованим методом виконання** — завдання на відповідність, правильну послідовність та ін. (допомагають визначити розуміння студентом навчального матеріалу, а також його вміння аналізувати та синтезувати навчальний матеріал);

⇒ **завдання напіввідкритої форми** — в тестах вимагається, наприклад, надати коротку однозначну відповідь на запитання, вставити пропущені літери, слова, речення, закінчити розпочату думку, вписати необхідні формули, виконати математичні дії — без готових варіантів відповідей (розраховані на перевірку здатності до пригадування інформації та оперування певними навчальними категоріями);

⇒ **завдання відкритої форми** — тестові запитання проблемного характеру, які потребують розгорнутих міркувань (розраховані на перевірку розуміння матеріалу, вміння робити судження, логічно опрацьовувати навчальний матеріал, наводити приклади, обґрунтовувати, застосовувати певні теоретичні знання в практичних ситуаціях)[5].

Закриті вибіркові тести можуть бути тестами *впізнання, розрізнення, співвідношення, альтернативні, класифікаційні та тест-задача з вибірковою відповіддю*.

Тести можуть бути на *відновлення послідовності, вибірково-об'єднуючі* та ін.

Різновидністю **закритих тестів** на доповнення є технічний диктант, вікторина тощо.

У тесті **впізнавання** студенту задається питання, що вимагає від нього альтернативної відповіді „так” або „ні”, „входить” або „не входить”, „відноситься” або „не відноситься” тощо. У завданні фігурує об'єкт, про властивості, або характеристики якого повинен мати уяву студент.

Тести **розрізнення** разом з завданням містять відповіді, з яких студент повинен вибирати одну або кілька. Еталоном такого тесту є відповідно одна або кілька правильних відповідей.

Тести **співвідношення** пропонують знайти спільне або різне у вивчених об'єктах, порівнювальні властивості або параметри повинні бути в завданні.

Тест-завдання повинно конструюватися із тестів різних типів і складності, максимально охоплювати матеріал теоретичного курсу, підвищувати рівень пізнавально-розумової діяльності, бути цікавим для студентів. Шляхом підбору для завдання тестів відповідної складності і типу можна поєднати чотири основні функції контролю — діагностичну, навчальну, організаційну і виховну, що складно зробити за традиційними формами контролю. Тести різних типів розвивають асоціативне мислення, формують вміння визначати причинно-послідовний зв'язок у процесі. Крім того виникає потреба розвивати пам'ять (для запам'ятовування нормативних показників, визначень, термінів, понять, одиниць виміру), вміння аналізувати наведені умови, конструювати технологічний процес.

Найбільш поширені чотири форми тестових завдань. Історично першою була форма коли вірну відповідь потрібно обрати серед запропонованих. Це, так звані тести „закритої форми”. З точки зору достатньо малої вірогідності випадковості вірної відповіді та психологічної обґрунтованості обмеження кількості варіантів рекомендуємо завдання з 4-5 варіантами відповідей. Друга форма має завдання „доповнити” відповідь до вірної (не більше декілька слів). Третя форма тестових завдань при яких повинно „встановити відповідність” між елементами двох множин, при цьому кожному елементу першої відповідає один і тільки один елемент другої множини. Четверта форма завдань — завдання, в яких потрібно встановити вірну послідовність дій, процесів, обчислень, операцій та ін. Отримані завдання, після перевірки на предметну та лінгвістичну коректність, випробуються на експериментальній групі студентів, після чого відбувається друга корекція завдань. Ефективність тестового контролю залежить від методики їх проведення. В статті Бельчева П.В. „Проектування педагогічних тестів контролю знань” підкреслюється, що *„вибір тих чи інших завдань тестового типу для тематичного чи підсумкового контролю здійснюється за логікою навчального процесу, тому слід дотримуватися таких принципів: цілісності; поступовості і послідовності; інтегральності; надмірності; науково обґрунтованої, посиленої для студента завантаженості”*[4].

Розробка тестів починається з аналізу проблемної ситуації контролю знань при викладанні конкретного предмету, наявності педагогічних тестів, їх переваг та недоліків, адекватність реальній ситуації та проблеми використання. Далі визначають цілі, які автори ставлять при розробці та використанні цього тесту, та задачі, котрі вирішуються при досягненні вказаних цілей. На наступному етапі формулюються вимоги до знань розділу або теми.

У процесі конструювання тестів слід надавати перевагу завданням, що будять думку. Ступінь сформованості вмінь і навичок може бути виявлено лише з перенесенням знань у нові ситуації. Інакше тест не буде функціонально валідним.[4]

Література:

1. Аванесов В.С. Начала теории педагогических измерений // Педагогические измерения. – 2008. – №1. – С. 3-6.
2. Алексейчук І.С. Про технологію створення систем тестування// Нові технології навчання: Науково-методичний збірник. – К.: НМЦВД, 2000.
3. Безносюк О.О. Модульно-рейтинговий контроль успішності студентів // Наук. записки: Зб. наук. ст. Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова. – К.: НПУ, 2000. – С. 3-12
4. Бельчев П.В. Проектування педагогічних тестів контролю знань // Збірник наукових праць (Матеріали науково-практичної конференції „Інформаційні технології в освіті” (16-18 травня 2001р.)). – Бердянськ: БДПІ, 2001. – С. 90-94.
5. Дуженков В.Д., Панасюк Т.І. Деякі аспекти методики складання тестових завдань// Організація навчально-виховного процесу. – 2006. – №8. – С. 104 -109.
6. Ингекамп К. Педагогическая диагностика // К. Ингекамп. – М.: Педагогика, 1991. – 240 с.
7. Матвієнко В.М., Тонкоглас П.П. Тестовий контроль, його можливості, місце в навчальній роботі та умови ефективного впровадження // Організація навчально-виховного процесу. – 2005. – №5. – С. 101 -174.